

06- Hajj Ya Rasuli Wa Allaah (صلى الله عليه وآلہ وسلم)

Usimulizi kutoka katika Swahiyh Muslim unaelezea jinsi Rasuli (صلى الله عليه وآلہ وسلم) alivyotekeleza Hajj.

Anasema Imaam Muslim:

"Nimehadithiwa na Abu Bakr bin Abi Shaybah na Is-haaq bin Ibraahiyim, wote pamoja. Na kutoka kwa Haatim amesema kuwa Abu Bakr amesema: 'Nimehadithiwa na Haatim bin Ismaa'iyl Al-Madaniy, kutoka kwa Ja'far bin Muhammad, kutoka kwa baba yake (رضي الله عنه) kuwa alisema: "Tulimwendea Jaabir bin 'Abdillaah (رضي الله عنه) akaanza kutuuliza majina yetu mmoja mmoja mpaka akaishia kwangu. Nikamwambia: 'Mimi ni Muhammad bin 'Aliy bin Al-Husayn'. Akakivamia kichwa changu, kisha akanifungua kifungo changu cha juu kisha cha chini yake, kisha akauweka mkono wake kifuani pangu, na wakati huo nilikuwa bado kijana. Akaniambia;

"Marhaban (karibu) ee mwana wa ndugu yangu. Uliza unalotaka kuuliza".

Nikamuuliza, na wakati ule alikuwa kipofu, na wakati wa Swalaa ulipowadia aliinuka huku akiikusanya kusanya nguo yake, kila akijifunika nayo upande mmoja wa bega lake, upande wa pili inaanguka kwa sababu ya udogo wake. Akatuswalisha, kisha nikamwambia:

"Tuhadithie juu ya Hajj ya Nabiy (صلی الله علیہ وآلہ وسلم)."

Jaabir (رضي الله عنه) akasema: "Watu walipoarifiwa kuwa Nabiy (صلی الله علیہ وآلہ وسلم) atahiji mwaka huu, walianza kumiminika mjini Madiynah kwa wingi sana, kila mmoja akitamani aongozwe na Nabiy (صلی الله علیہ وآلہ وسلم) na afanye kama atakavyofanya.

(Ilipowadia siku ya safari) Tukaondoka naye mpaka tulipowasili Dhul-Hulayfah (Miyqaat ya watu wa Madiynah), Asmaa bint Umays akamzaa Muhammad bin Abi Bakr Asw-Swiddiyq (رضي الله عنه) akamtuma mtu kwa Rasuli (صلی الله علیہ وآلہ وسلم) kumuuliza nini afanye. Rasuli (صلی الله علیہ وآلہ وسلم) akamwambia: **((Oga, kisha weka kitambaa na utie niyyah ya Ihraam))**

Rasuli (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) akaswali Msikitini kisha akampanda ngamia wake anayejulikana kwa jina la Al-Qaswaa, na alipokuwa katikati ya jangwa nikainua kichwa changu kutazama waliokuwa mbele ya Rasuli (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ), nikaona watu wengi sana, upeo wa macho yangu wakiwemo waliopanda wanyama na wanaokwenda kwa miguu, kisha nikatazama kuliani kwake, nikaona hivyo hivyo, kisha upande wake wa kushoto nikaona hivyo hivyo, na nyuma yake hivyo hivyo, na Rasuli (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) akiwa pamoja nasi huku wahyi ukimteremkia, huku akituhadithia, na kila anachokifanya, sisi tulikuwa tukimfuata. Kisha akaanza kusema: **((Labbayka Allaahumma Labbayka, Labbayka Iaa shariyka laka Labbayka. Innal-Hamda wan-ni'mata Laka wal mulk, Iaa shariyka laka))**

Na watu wakawa wanasema kama anavyosema".

Jaabir bin 'Abdillaah (رضي الله عنه) akaendelea kusema:

"Hatukuwa tukitia niyyah nydingine isipokuwa niyyah ya Hajj, (hatukuwa tukijua aina nydingine za Hajj), hatukuwa tukijua juu ya 'Umrah. Tukaendelea na Safari mpaka tulipoifikia Al-Ka'bah tukiwa pamoja naye, akaligusa Al-Hajarul-As-wad kisha akaanza kutufu. Katika mizunguko mitatu ya mwanzo alikuwa akienda kwa kukazana, na katika minne iliyobaki akienda mwendo wa kawaida. Alipomaliza akaenda penye Maqaam Ibraahiyim (عليه السلام), akasoma:

﴿ وَأَنْجِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّى ﴾

((Na chukueni mahali pa kusimama Ibraahiyim kuwa ni pahala pa kuswalia))¹

Akaelekea Qiblah na kuswali rakaa mbili mahali hapo, akasoma katika rakaa ya mwanzo (Alhamdu pamoja na) Qul Yaa Ayyuhal-Kaafiruwn na katika rakaa ya pili akasoma (Alhamdu pamoja na) Qul Huwa Allaahu Ahad, kisha akarudi penye jiwe jeusi, akaligusa kisha akatokea mlangoni kuelekea Asw-Swafaa.

Alipokaribia Asw-Swafaa akasoma:

---

¹ Suwratul-Baqarah (2: 125).

﴿ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَابِ اللَّهِ ﴾

((Hakika Asw-Swafaa na Al-Mar-wah ni katika alama za (Dini ya Allaah))²

أَبْدَأْ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ

Abdau bimaa bada-a Allaahu bihi ((Naanzia pale Alipoanzia Allaah))

Akaanzia Asw-Swafaa, akapanda jabali hilo mpaka alipoweza kuiona Al-Ka'bah akaelekea Qiblah akasema:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ – اللَّهُ أَكْبَرُ

“Laa ilaaha illa Allaahu - Allaahu Akbar”

Kisha akasema:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
أَنْجَرَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَخْرَابَ وَحْدَهُ

Laa Ilaaha Illa-Allaahu, Wahdahu Laa shariyka Lahu, Lahul Mulku wa Lahul Hamdu, wa Huwa 'alaa kulli shay-in Qadiyr. Laa Ilaaha Illa-Allaahu, Wahdahu, Anjaza wa'dahu, wa Naswara 'Abdahu, wa Hazamal ahzaaba Wahdah".

“Hapana ilaah (muabudiwa wa haki) isipokuwa Allaah, hali ya kuwa Peke Yake, wala Hana mshirika, ni Wake Ufalme na kuhimidiwa ni Kwake, Naye juu ya kila kitu ni Muweza. Hapana ilaah isipokuwa Allaah, hali ya kuwa Peke Yake, Ametekeleza ahadi Yake, na Amemnusuru mja Wake, na Amevishinda vikosi peke Yake.”

Kisha akaomba du'aa, kisha akarudia kusema hivyo mara tatu, kisha akashuka kuelekea Al-Mar-wah, alipofika katikati ya bonde akawa anakwenda mwendo wa kukazana, na alipolifika jabali la Al-Mar-wah akalipanda kwa mwendo wa kawaida, na alipolifika juu yake akasoma na kufanya kama alivyofanya alipokuwa juu ya Asw-Swafaa.

---

² Al-Baqarah (2: 158).

Akaendelea hivyo mpaka Twawaaf yake ilipomalizikia Al-Mar-wah akasema:

((Lau kama amri niliyopewa [hivi sasa] ningelipewa kabla, nisingechukuwa pamoja nami mnyama na ningeijaalia (Twawaaf yangu na As-Sa'-y yangu) kuwa 'Umrah, na kama yupo kati yenu asiyekuwa na mnyama basi avue nguo za Ihraam na aijaalie iwe 'Umrah)).

Akainuka Suraaqah bin Maalik bin Ja'athum (رضي الله عنه) akasema: "Ee Rasuli wa Allaah, (hukmu hii) ni kwa ajili ya mwaka huu tu au milele?" Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) akaviingiza vidole vyake vya mkono wa kulia ndani ya vidole vya mkono wa kushoto na kusema: **(('Umrah na Hajj zishaingiliana))**. Akasema hivyo mara mbili, kisha akasema; **((Laa, bali milele))**.

'Aliy (رضي الله عنه) akawasili kutoka nchi ya Yemen akiwa na ngamia wa Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم), akamkuta Faatwimah (صلى الله عليه وآله وسلم) amekwisha vua nguo za Ihraam na kuvaan nguo za kawaada za rangi rangi na ametia wanja. Akamkataza, kwa ajili hiyo, lakini Faatwimah (رضي الله عنها) akamwambia: "Baba yangu ameniamrisha kufanya hivi".

Akaenda kwa Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) kumshtakia kuhusu Faatwimah kwa vile alivyofanya (kuvua nguo za Ihraam na kupaka wanja) na kwa kule kusema kwake kuwa Baba yake ndiye aliyemuambia, akamjulisha kuwa yeye alimkataza kwa kufanya kwake vile.

Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) akamjibu: **((Ni kweli. Ina wewe umetia niyyah gani ya kuhiji ulipokuwa unakuja?))** Akasema: "Nilisema; 'Allaahumma mimi natia niyyah ile ile aliotia Nabiy wako". Akamwambia: **((Basi mimi ninaye mnyama, kwa hivyo tusivuwe [nguo za Ihraam]))**.

Idadi ya wanyama aliokuja nao 'Aliy (رضي الله عنه) kutoka Yemen ikichanganywa na idadi ya wanyama aliokuja nao Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) ikafikia ngamia mia moja.

Watu wote wakavua Ihraam zao na kukata nywele isipokuwa Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) na wachache waliokuja na wanyama wao.

Ilipofika siku ya Tarwiyah - siku ya tarehe 8 Dhul-Hijjah, watu wakaondoka kuelekea Minaa wakitia niyyah ya Hajj, na Rasuli (صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) akampanda mnyama wake na kuelekea huko pamoja nao. (Walipowasili Minaa), wakaswali Adhuhuri, Alasiri, Magharibi, 'Ishaa na Alfajiri kwa kupunguza (Qaswran, kila Swalah katika wakati wake).

(Baada ya kuswali Alfajiri) Akasubiri kidogo mpaka juu lilipochomoza akaamrisha lisimamishwe hema mahali paitwapo Namirah, - karibu na 'Arafah. Rasuli (صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) akaondoka kuelekea Namirah na akapitiliza Muzdalifah bila ya kusimama kwenye Mash'ar Al-Haraam, juu ya kuwa Ma-Quraysh walidhania atasimama hapo kama walivyokuwa wakifanya wakati wa Ujahiliyyah.

Rasuli (صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) hakusimama mpaka alipowasili 'Arafah, akaliona hema lishasimamishwa pale Namirah kama alivyoamrisha, akashuka na kupumzika hapo mpaka ulipoingia wakati wa Adhuhuri, akaamrisha aletwe ngamia wake Al-Qaswaa, akampanda na kwenda moja kwa moja mpaka alipofika katikati ya bonde la 'Arafah akasimama na kuwashutubia watu akasema:

((إِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالُكُمْ حَرَامٌ عَلَيْكُمْ كَحُرْمَةٍ يَوْمَكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا، أَلَا كُلُّ شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ تَحْتَ قَدَمَيِّي مَوْضُوعٌ، وَدِمَاءُ الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعَةٌ، وَإِنَّ أَوَّلَ دَمٍ أَضَعُّ مِنْ دِمَائِنَا دَمُ ابْنِ رَبِيعَةَ بْنِ الْحَارِثِ كَانَ مُسْتَرْضِعًا فِي بَنِي سَعْدٍ فَقَتَلَتْهُ هُدَيْلٌ. وَرِبَا الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ، وَأَوَّلُ رِبَا أَضَعُّ رِبَانًا رِبَابِيْسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَإِنَّهُ مَوْضُوعٌ كُلُّهُ. فَاتَّقُوا اللَّهَ فِي النِّسَاءِ، فَإِنَّكُمْ أَخْذَنُّو هُنَّ بِأَمَانِ اللَّهِ، وَاسْتَحْلِلُتُمْ فُرُوجَهُنَّ بِكَلِمَةِ اللَّهِ، وَلَكُمْ عَلَيْهِنَّ أَنْ لَا يُوْطِئُنَّ فُرُشَكُمْ أَحَدًا تَكْرُهُونَهُ، فَإِنْ فَعَلْنَ ذَلِكَ فَاضْرِبُوهُنَّ ضَرَبًا غَيْرَ مُبِيرٍ، وَلَهُنَّ عَلَيْكُمْ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَقَدْ تَرَكْتُ فِيْكُمْ مَا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ إِنْ اعْتَصَمْتُمْ بِهِ: كِتَابُ اللَّهِ، وَأَنْتُمْ تُسَأَلُونَ عَنِّي، فَمَا أَنْتُمْ قَائِلُونَ؟) قَالُوا: نَشْهُدُ أَنَّكَ قَدْ بَلَغْتَ وَأَدَيْتَ وَنَصَحتَ، فَقَالَ إِاصْبَعِ السَّبَابَةِ يَرْفَعُهَا إِلَى السَّمَاءِ وَيَنْكُثُهَا إِلَى النَّاسِ: اللَّهُمَّ اشْهَدْ)) ثَلَاثَ مَرَّاتٍ

((Hakika ya damu zenu na mali zenu [ni tukufu sana kwa hivyo] ni haraam baina yenu [kumwaga damu zenu na kudhulumiana baina yenu] kama ulivyokuwa utukufu wa siku yenu hii, katika mwezi wenu huu, katika mji wenu huu, visasi vyenu vyote vya wakati wa ujahiliyyah viko chini ya mguu

wangu - nishavibatilisha - na kisasi cha mwanzo cha kumwaga damu yetu ninachokibatilisha ni kisasi cha [kumwaga] damu ya Ibn Rabi'ah bin Al-Harith. Na Ribaa iliyokuwa ikichukuliwa wakati wa Ujahiliyyah ishabatilika, na Ribaa ya mwanzo ninayoibatilisha ni Ribaa yetu, Ribaa ya 'Abbaas bin 'Abdil-Mutwatalib, ishabatilika yote, na Mcheni Allaah katika wake zenu, kwani nyinyi mumewachukuwa kwa dhamana ya Allaah, na mkahalalishiwa tupu zao kwa neno la Allaah, na nyinyi mna haki zenu juu yao. Wasiwaingize nyumbani kwenu yeote msiyempenda [awe mwanamume au mwanamke], na wakifanya hivyo, mnayo haki ya kuwapiga kipigo kisichoumiza. Na haki yao juu yenu ni kuwalisha na kuwavisha kwa wema. Na nimekuwachieni ambayo hamtopotea baada yake ikiwa mtashikamana nayo, **Kitabu cha Allaah. Mkiulizwa juu yangu mtasema nini?)) Wakasema:** "Tutashuhudia kuwa umefikisha na umekamilisha na umenasihi." Akanyanyua kidole cha shahada akawa mara anakielekeza mbinguni mara anakielekeza kwa watu, akasema: **((Mola wangu shuhudia))** – [mara tatu].

Kisha akaadhini, akakimu na kuswali Swalaah ya Adhuhuri, kisha akakimu tena na kuswali Swalaah ya Alasiri bila kuswali Sunnah baina yao. Kisha akampanda ngamia wake na kuelekea naye moja kwa moja mpaka mahali pa kusimama [katika uwanja wa 'Arafah], akamuelekeza ngamia wake Al-Qaswaa penye majabali na yeye akaelekea Qiblah.

Akasimama mahali hapo mpaka wakati wa Magharibi ulipoingia na umanjano wa jua kutoweka na jua kuzama kabisa, ndipo alipoondoka akiwa amempakia Usaamah nyuma yake.

Rasuli ﷺ akampanda ngamia wake Al-Qaswaa na kuianza safari ya kwenda Muzdalifah. Akawa anazikaza kamba za hatamu za ngamia wake na kumbana nazo ili asiweze kwenda mbio kwa ajili ya zahma ya watu. Akawa anaashiria watu kwa mkono wake wa kulia huku akiwaambia: **((Enyi watu! [Nendeni kwa] utulivu [nendeni kwa] utulivu))**.

Na kila anapolifikia jabali akawa anailegeza kamba ili mnyama wake aweze kupanda kwa wepesi. Akawa anafanya hivyo mpaka alipowasili Muzdalifah, akaswali hapo Swalaah ya Magharibi na 'Ishaa kwa Adhana moja na Iqaamah mbili, bila ya kusabbih baina ya Swalaah hizo.

Kisha Rasuli wa Allaah akapumzika mahala hapo mpaka Alfajiri ilipoingia, akaswali Alfajiri pale ilipombainikia kuwa wakati wa Swalaah ya Alfajiri ushaingia, kwa Adhana na Iqaamah.

Kisha akampanda Al-Qaswaa mpaka alipowasili Masha'ar Al-Haraam akaelekea Qiblah na kuomba du'aa huku akikabbir na kumtukuza na kumpwekesha Allaah. Akawa katika hali hiyo mpaka kulipopambazuka.

Kisha akaondoka na kuianza safari ya kuelekea Minaa kabla ya jua kupanda akiwa amempakia Al-Fadhl bin 'Abbaas aliyekuwa kijana mwenye nywele nzuri, mweupe, na mwenye sura nzuri. Rasuli ﷺ alipokuwa akiondoka naye, akapita mbele yao ngamia aliyebeba wanawake wawili, na Al-Fadhl akawa anawaangalia wanawake hao. Rasuli ﷺ akauweka mkono wake usoni pa Al-Fadhl ili asiweze kuwatazama, lakini Al-Fadhl aliugeuza uso wake upande wa pili na kuendelea kuwatazama, na Rasuli ﷺ akaukamata uso wa Al-Fadhl na kuugeuza upande mwengine. Akaendelea na safari yake mpaka alipolifiki bonde la Muhsir akaongeza mwendo kidogo, kisha akapita njia ya kati inayopeleka moja kwa moja mpaka penye Jamrat Al-Kubraa na alipolifiki Jamarah (hilo) lililokuwa karibu na mti akalirushia vijiwe saba huku akikabbir kila anaporusha kijiwe.

Kisha akaondoka kuelekea mahali pa kuchinja, akachinja (ngamia) sitini na tatu kwa mkono wake, kisha akampa 'Aliy achinje waliobaki, kisha akaamrisha nyama ikatwe katwe, ikatiwa ndani ya vyungu vya kupikia, ikapikwa, wakala katika nyama ile na kunywa supu yake.

Kisha Rasuli ﷺ akampanda ngamia wake na kuelekea penye Al-Ka'bah, akaswali Adhuhuri alipowasili Makkah.

Baada ya kuswali akawaenda watu wa kabila la Bani 'Abdil-Mutwtwalib waliokuwa na jukumu la kuwashudumia watu katika kunywa maji ya Zamzam, akawaambia: (**(Wanywesheni maji enyi watu wa kabila la Bani 'Abdil-Mutwtwalib, ingekuwa sikuogopeeni watu kukuchukulieni kazi hii ya kunywesha maji, basi ningelikusaidieni)**).

Wakampa maji (ya Zamzam), akanywa.